

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo in upravljanje: Maribor, Koroška 5.
Telefon 2113.

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—, polletno
Din 16.—, četrtletno Din 9.—, ino-
zemstvo Din 64.—.
Poštno-čkovni račun štev. 10.603.

Cene inseratov: Cela stran
Din 2000.—, pol strani Din 1000.—
Četrta stran Din 500.—, 1/2 strani
Din 250.—, 1/4 strani Din 125.—
Mali oglasi vsaka beseda Din 1.—

Le vkup, uboga gmajna!

Tako so klicali svoj čas naši predniki, ko jih je tlačil neznosni jarem tlačanstva. Tudi danes nas tlači jarem, ki je že postal neznosni, jarem gospodarske krize in stiske. Vzdihovali in jadikovati ne pomaga. Dosti je že tega bilo, pa ni nič koristilo. Obračati se na druge ter od njih pričakovati rešitve, tudi ne pomaga. Saj smo se že obračali na vse pristojne in nepristojne

činitelje, pomoči pa le ni bilo od nikoder. V nas samih je moč. Zedinimo se, zberimo svoje sile! Ne dajmo tega, kar s težavo prideltamo, več v sramotno brezcenje! Določimo cene živini mi sami, ne pa živinski trgovci, prekupci in mesarji, ki strahotno izrabljajo naš obupni gospodarski položaj. Ne držimo rok križem, da nam vse gospodarstvo ne propade. Strnimo svoje vrste,

napravimo fronto za pravične in poštene cene!

Cene naši živini se morajo takoj dvigniti, drugače zadržimo neizogibno v prepad! Krajevni odbori obnovljene Kmečke zveze naj bodo predstavniki te uboge gmajne ter naj vzamejo v svoje roke organizacijo naše skupne fronte za pravične cene živine!

Klic umirajočih.

Naši rodni bratje so, ki umirajo, koroški Slovenci. Umirajo pri živem telesu. Dušo, slovensko dušo jim ubija krivično-nasilni nemški nacionalizem. V telesa, ki se po njih pretaka slovenska kri, vsiljuje nemškega, pravilno rečeno nemškutarskega duha. Že pri nežnem telesu slovenskega otroka, ko vstopi v šolo, se začneja ta brutalna (surovonasilna) ponemčevalna operacija. Slovenski duši slovenske mladine je odrečen sleherni pouk v slovenskem materinem jeziku. Ako bi ne bil segel naš narod po sredstvu samoobrazbe, ki se vrši po prosvetnih društvih, bi bilo naše ljudstvo ponižano do stopnje analfabetskih (nepismenih) Hotentotov. Slovenska duša se v javnosti ne sme pokazati. Zagrizeno nemško-nacionalni Heimatbund se je vsilil v vso javno upravo in v vse javno življenje slovenske Koroške ter ji daje pečat povse nemške dežele.

»Pod strahotnim gmotnim in moralnim pritiskom«, tako piše slovensko-koroško glasilo »Koroški Slovenec« v številki z dne 19. februarja, »liberalno-nacionalne sile je od stotisoč Slovencev v deželi več deset-tisoč rojakov klonilo glave. Ne upajo več priznavati, da so sinovi in hčere slovenskega naroda. Da, ponekod celo so jih nacionalne organizacije vzgojile v brutalne sovražnike lastnega naroda in lastne krvi. Z nedolžnim obrazom so nato zapisali v nemške nacionalne liste, da se na Koroškem

vrši naraven proces prilagoditve Slovencev nemškemu svetu, verodostojnost pa so izpričali z »uradnimi« številkami ljudskih štetij in še drugimi podatki. Po potrebi pričarajo tudi danes vsakomur kjerkoli na slovenskem Koroškem slikovito nemško sliko.«

Slovenska Koroška je, kakor poudarja njeno slovensko glasilo, že dolgih 100 let zavita v črnino. Pozorišče je najstrahovitejše žaloigre, ki more zadeti kak narod, to je umiranje narodne duše pri živem telesu, krepkem telesu ljudi, ki se jim po žilah pretaka slovenska kri. Večina, ogromna večina teh ljudi hoče obdržati svojo slovensko dušo, se obupno bori za njeno ohranitev. Klic umirajočih po življenju! »Koroški Slovenec« je ta klic krepko podprl o priliki obiska avstrijskega državnega kanclerja dr. Schuschnigga, ki je posetil slovensko Koroško 1. in 2. marca. Upamo, da gospod kancler, ki se kaže krščanskega državnika, tega klica ne bo preslišal. Celokupen naš narod prevzema ta klic kot svoj naroden klic. Slovenskemu ljudstvu na Koroškem se morajo ne samo zjamčiti, marveč tudi dejansko dati vsi pogoji za ohranitev in ojačitev slovenskega življenja, ki izvira iz slovenske duše. Dokler ti pogoji niso izpolnjeni, ne more priti do pravega in trajnega sporazuma med našo državo in Avstrijo in do boljše ureditve razmer v Podonavju.

udeleževala razprav o državnem proračunu.

Izjava finančnega ministra o proračunu za leto 1936-37 in načelno glasovanje. Razpravo o državnem proračunu je otvoril finančni minister dr. Letica s posebno razlago o izdatkih. Novi proračun je uravnovešen z 10.3 milijard Din. Ta številka je na videz za 57.24 milijonov Din višja nego za leto 1934-35 določena. V resnici pa je novi proračun nižan za 580 milijonov, če prištejemo k proračunu za 1934-35 onih 630 milijonov Din, katere vsebuje finančni zakon na izrednih izdatkih. Novi proračun je po zatrdilih ministra sestavljen na podlagi: jasnosti, natančnosti ter resničnosti. Prejšnji načini sestave proračuna bi v sedajni dobi hude gospodarske krize nikakor ne odgovarjali resničnim razmeram. Med proračunskimi izdatki 10.3 milijard je 5296 milijonov D materijalnih izdatkov, od teh odpade na narodno obrambo in za državne dolgove 3077 milijonov. Pri teh izdatkih gre za koristi naše narodne varnosti in za odplačilo zunanjih dolgov, da si ohranimo v inozemstvu ugled ter spoštovanje. 2219 milijonov Din ali 21% je preostalo za vse druge materijalne izdatke državne uprave. Pri sestavi proračuna je šla vlada po poti znižanja javnih bremen. V novem proračunu so dohodki od splošnih neposrednih davkov znižani za 145 milijonov. Pri trošarini in carini je predvidenih 78 milijonov več, pri taksah je znižanje. Porast dohodkov iz posrednih davkov in iz davka na poslovni promet kaže, da ga zmaga davčna moč naroda. Finančna politika vlade je usmerjena v stalnost dinarja. Varnost dinarja in hranilnih vlog mora ostati nedotaknjena in končno je izključil finančni minister vsako možnost, da bi prišlo v naši državi do kake inflacije ali preplavljenja s papirnatim denarjem. Proračun je bil v načelu sprejet 27. svečana. Vsega je glasovalo 179 poslancev, od teh 169 za proračun, 10 proti. Podrobna proračunska razprava je pričela 2. marca.

V NAŠI DRŽAVI.

Narodna skupščina zopet na delu. V par številkah smo že poročali, kako je manjšinska opozicija vprizarjala v skupščini z brezplodnimi govori k skupščinskemu zapisniku, z ropotanjem in kričanjem ob-

strukcijo in je bilo vsako resno ter resno delo onemogočeno. Na pustni torek je bila zopet seja, za katero je bilo najavljenih vse polno opozicijskih govornikov proti sprejetju zapisnika zadnje seje. Oviralne naklepe je razgrajajem onemogočil predsednik skupščine Čirič, ki je prešel na glasovanje o zapisniku, katerega je vladna večina odobrila. Ta korak je opozicijo tako iznenadil, da se je odstranila iz zbornice in izjavila, da se ne bo

Važno - novo - vsak potrebuje!**Koliko sme odvetnik računati?**

Nov pravilnik, ki je te dni izšel v »Uradnem listu«, dobite v posebni ročni izdaji koncem tega tedna v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru. Knjiga stane Din 5.—, za naročnike »Slovenskega gospodarja« samo Din 2.50. Kdor naroči po pošti, naj priloži še znamko za poštnino 50 par, skupno Din 3.—.

Tiskarna sv. Cirila Maribor, Ptuj.

JNSarski poslanci imajo svojevrstne pojme o delovanju v narodni skupščini. Njih geslo je: ali obstrukcija ali abstinenca (odsotnost). Resničen ljudski poslanec, svobodno izvoljen iz ljudstva in delujoč za ljudstvo, pa ima drugo geslo, in to se glasi: Delo za ljudsko blaginjo.

V DRUGIH DRŽAVAH.

Avstrijski kanceler dr. Schuschnigg je obiskal zadnjo nedeljo iz Celovca Bistrice v Rožu in Borovlje. Heimwehroveci, za katerimi stoji koroška deželna vlada, so ti-

ščali v ospredje samo nemčurje, ki bi naj bili pred kancelerjem predstavniki slovenske manjšine. Znano pa je tudi, da je dr. Schuschnigg v Bistrici sprejel slovenskega poslanca Mikla, slovenske duhovnike in slovenske voditelje ter je poslušal njih težnje in prošnje.

Nov zunanji minister na Čehoslovaškem. Za novega zunanjega zunanjega ministra na Čehoslovaškem je imenovan dr. Kamil Krofta. Novi minister je rojen leta 1876 v Plznu na Češkem in je po poklicu profesor zgodovine. Od leta 1926 je bil pomočnik takratnega zunanjega ministra in sedanjega predsednika republike dr. Beneša.

Pogodba med Francijo in Rusijo je bila 27. februarja v francoskem parlamentu sprejeta s 354 glasovi proti 163. Sarrautova francoska vlada za potrditev omenjene pogodbe v zbornici ni postavila kot vprašanje zaupnice.

Krvavi nemiri na Španskem. Na Španskem se je dogodilo več krvavih spopadov med fašisti in komunisti. Neznane je ustrelil delavskega voditelja Edvarda Lopez.

Vojaški prevrat na Japonskem.

Dne 26. februarja po 5. uri zjutraj bi se bil moral vkrcati en polk 1. divizije za prevoz v Mandžurijo. Polk je bil nastanjen blizu prestolice Tokio. Mesto na ladje so popeljali zarotniški oficirji polk v Tokio, kjer so vprizorili iznenada prevrat, o katerem se na višjih mestih ni nikomur sanjalo. Vojaštvo je z vso naglico zasedlo najvažnejša mesta prestolice in je vdrl v palačo predsedništva vlade. Ubili so vsaka ministrskega predsednika, polkovnika Mazuo, ki je predsedniku zelo podoben, finančnega min. Takahašija, mornariškega ministra admirala Saita in ranjen je bil princ Sajoni, ki v krogih mladih častnikov ni priljubljen. Nevarno ranjen je bil tudi generalni inšpektor vojaškega pouka Vatahana. Vojni minister in minister dvora sta se še skrila pravočasno. Po opravljenem krvavem poslu v predsedstvu vlade so zasedli uporniki palačo notrajnega ministrstva in poslopje policijskega predsedstva. Notrajni minister in policijski predsednik sta bila ranjena. Med upornim vojaštvom, policijo, vladi zvestimi četami, katere je podpirala cesarjeva garda, je prišlo do bojev, ki so trajali v Tokiju celi dan 26. februarja in cenijo število žrtev na obeh straneh na krog 100 mrtvih in ranjenih.

V očigled nasilni smrti dveh ministrov je vlada odstopila in nad Tokijem je bilo razglašeno obsedno stanje. Vstaši so izjavili, da so in ostanejo zvesti cesarju. Vlado so odstranili nasilnim potom, ker finančni minister ni hotel riskirati večjih izdatkov za vojsko in ker je bila zunanja politika vlade preveč popustljiva napram Kitajski in Rusiji, s katero zahtevajo mladi ter nezadovoljni častniki obračun. Glavni cilj vojaškega upora je pač imenovanje res nove ter močne vlade, za katero bi bil strnjen ves japonski narod.

Kakor hitro so zaznali za upor na najvišjih mestih, sta se sestala pod predsedstvom cesarja ali mikada kronski svet in vrhovni vojaški svet.

Uporniki so bili pozvani, da se predajo. Oddelek uporniškega vojaštva, ki je bil zabarikadiran v poslopju policijskega ravnateljstva, se je umaknil v vojašnico. Tam so jih prijeli, razorožili in vrgli v zapore. Ko so zvedeli ostali uporniki, kaj se je zgodilo s tovariši, so preklicali svoj prvotni pristanek na predajo. Voditelji upora so sporočili na odgovorno mesto, da se ne bodo udali, pač pa bodo pozvali vse prebivalstvo, da se jim pridruži.

S takole izjavo se je položaj dokaj zaostрил. Kronski svet in vrhovni vojaški svet sta poklicala v Tokio sosedne garni-

Med. univ. dr. F. KARTIN,
špecialist za zobne in ustne bolezni, ordinira po preselitvi od zdaj naprej: Maribor, Gosposka ulica 32 (Cverlin), vhod Volkmarjeva ulica 1. 269

zije in pred vsem pa zveste mornariške strelce. Mornarica je obkolila vsa poslopja, v katerih so se utrdili puntarji. Važnejša javna poslopja so zasedle vladi zveste čete, okoli cesarske palače so se postavili mornarji. Tekom 28. februarja je dospelo v Tokio 22 posebnih vojaških vlakov in je priplulo več bojnih ladij v tokijsko luko. V Tokio so zaprli vse lokale, ukinili so ves promet in začelo se je streljanje. Kljub oboroženemu in prav resnemu nastopu proti upornikom se je cesar neprestano trudil, da bi se vstaja kolikor toliko mirno poravnala brez velikih žrtev na obeh strani.

Mikado je sporočil vstašem po radijo, da je puntarskim vojakom vse odpusteno, saj so bili zapeljani od oficirjev. Ker niso k redu pozvani poslušniki koj cesarjevega sporočila, so začele vladne čete nastopati proti onemu okraju Tokija, kjer so se držali vstaši. Četam so priskočili na pomoč še letalci in puntarski vojniki so uvideli, da bi bil vsak nadaljni upor zastoj. Predali so se brez odpora eden za drugim. 18 oficirjev-voditeljev vstaje je izvršilo samomor. Upor v Tokiju je bil brez znatnejših zgub in večjega prelivanja krvi udušen 29. februarja.

Kakor poročamo, je ostal admiral Okada, ministrski predsednik, po naključju živ. Podal je ostavko vlade, katere pa cesar ni sprejel in vodi Okada naprej vladne posle. Ni še gotovo, ali bo Okadova vlada samo izpopolnjena, ali bo pa prišlo do novega režima, ki bo bolj naklonjen nacionalnim prenapetostem v armadi.

Sežiganje mrličev. Liberalno-meščansko glasilo »Večernik« (s polnim naslovom »Mariborski Večernik Jutra«) kaže zadnji čas veliko zanimanje za sežiganje mrličev, ki je o njem kot vprašanju nedavno predaval v Studencih predsednik Prosvetne zveze dr. Josip Hohnjec. »Večernik« se v tej zadevi še ni povzpел do lastne sodbe, marveč kratkomočno ponatiskuje »stvarno« (?) poročilo »Delavske politike« o tem predavanju. Tako stopica liberalci za marksistom v vprašanju, ki mu naše ljudstvo iz dna duše nasprotuje. Da bi delavstvo imelo kakšen gmoten ali pa moralen dobiček od sežiganja mrličev, ne more trditi nobeden duševno normalen človek. Le tisti, komur je sovraštvo do katoliške cerkve in njenih običajev in ustanov popolnoma zatemnilo razum ter vzel mirno razsodnost, more povelječevati sežiganje mrtvih kot nekako gmočno in moralno vrednoto za žive. Ista protivnost proti starodavnim šegam in ustanovam katolicizma prešinja tudi meščanski liberalizem, ki mu katoliški cerkvi sovražno framasonstvo že od nekdaj narekuje na-

čela ter predpisuje načrte. Tako si liberalizem in materialistični socializem složno podajata roke v obrambo ideje sežiga po smrti. Za naše ljudstvo bi ne bila nobena škoda, marveč velik dobiček, ako bi si drug drugemu pripravila in zapalila grmado pred smrtjo.

Boj proti katolicizmu vodi narodno-socialistična Nemčija načrtno in vztrajno. Škofje so ponudili narodno-socialističnim mogotcem roko v spravo ter so šli do skrajnosti v popušcanju. Pa brezuspešno. Pogansko sovraštvo zoper krščanstvo in osebno zoper katolicizem je močnejše in glasnejše ko preudarek razuma. Žrtve tega sovraštva se dnevno množijo. Katoliške mladinske organizacije, ki so jim narodno-socialistični mogotci v konkordatu zajamčili obstoj in razvoj, so zatrte. Lepi domovi teh organizacij so zaprti. Voditelji, zlasti duhovniki so v ječah. Duhovnikom so tudi v cerkvah usta zamašena. Če kateri spregovori mirno, odkrito besedo, ga obdolžijo veleizdaje in sodišča ga kajpada obsodijo. Na stotine in stotine duhovnikov, redovnikov in redovnic trpi v ječah. Mnogo jih je težko obolelo, nekateri umrli. Glasila Hitlerjeve mladine se rogajo škofom in duhovnikom in propovedujejo mladini poganski evangelij. Katoliški tisk pa je ali zart ali v težkih ve-